

ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΑΙΝΟΣ ΛΙΝΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ

Κύριε Πρότανη,

Κυρία Βουλευτής, Κύριε Βουλευτά,

Κυρίες και Κύριοι Εκπρόσωποι των Αρχών,

Κυρίες και Κύριοι Συνάδελφοι,

Κυρίες και Κύριοι,

Φοιτητές και Φοιτήτριες,

Η σημερινή εκδήλωση αποτελεί το επιστέγασμα μιας διαδικασίας, με την οποία το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων αναγνωρίζει και τιμά τη σημαντική συμβολή του Λίνου Μπενάκη στα «γράμματα», σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος. Έχουν προηγηθεί η ομόφωνη πρόταση και των πέντε καθηγητών του Τομέα Φιλοσοφίας στις 12 Σεπτεμβρίου 1995 και η ομόφωνη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας στις 4 Οκτωβρίου 1995 για την αναγόρευση του Λίνου Μπενάκη σε επίτιμο διδάκτορα φιλοσοφίας. Με αυτόν τον τρόπο το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων τιμά σήμερα και ένα έργο ζωής, το οποίο είναι αφιερωμένο στην έρευνα της ιστορίας της ελληνικής φιλοσοφίας και κατά προτεραιότητα της βυζαντινής φιλοσοφίας, στη διαμόρφωση αιτημάτων και στόχων ικανών να συνενώσουν τους ερευνητές σε κοινές επιστημονικές προσπάθειες, και στην ανάδειξη της φιλοσοφίας ως ουσιαστικής συνιστώσας της δημόσιας ζωής. Αλλά το κύριο μέλημα του Λίνου Μπενάκη ήταν και παραμένει πάντοτε η βυζαντινή φιλοσοφία ως αυτοτελής περιοχή της ιστορικοφιλοσοφικής έρευνας και ως συστηματικός στοχασμός με ιδιότυπα προσδιοριστικά στοιχεία.

Ο Λίνος Μπενάκης, τέως Διευθυντής του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας της Ακαδημίας Αθηνών και εδώ και δώδεκα περίπου χρόνια Επιστημονικός Συνεργάτης της Ακαδημίας Αθηνών, σπούδασε

κλασσική φιλολογία και φιλοσοφία στη Πανεπιστήμια Θεσσαλονίκης και Κολωνίας και κατά το έτος 1960 ανακηρύχτηκε αριστούχος διδάκτωρ φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου της Κολωνίας. Ωστόσο ο Αίνος Μπενάκης έχει δεσμούς και με τη Δυτική Ελλάδα, αφού γεννήθηκε στην Κέρκυρα και αργότερα μετά τις σπουδές του υπηρέτησε για δύο χρόνια στην Πρέβεζα ως καθηγητής της Μέσης Εκπαίδευσης. Ο Αίνος Μπενάκης είναι μαθητής των κλασσικών φιλολόγων Ιωάννου Κακριδή, Στυλιανού Καψωμένου, Νίκου Ανδριώτη, Αγαπητού Τσοπανάκη, παρακολούθησε τα μαθήματα φιλοσοφίας του Χαρχλάμπους Γιερού, ενώ στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας παρακολούθησε τα μαθήματα και έγραψε τη διδακτορική διατριβή του υπό την εποπτεία του κλασσικού φιλόλογου και ιστορικού της φιλοσοφίας Paul Wilpert. Και επειδή ο Αίνος Μπενάκης σπούδαζε στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας ως υπότροφος του ελληνικού Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών, το ίδιο το Ίδρυμα είχε ορίσει ως επόπτη των σπουδών του υποτρόφου τον ιστορικό της φιλοσοφίας Βασίλειο Τατάκη, ο οποίος είναι ευρύτερα γνωστός κυρίως από το έργο του «Η Βυζαντινή Φιλοσοφία». Εξάλλου ο Αίνος Μπενάκης, και μετά την αναγόρευσή του σε διδάκτορα φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου της Κολωνίας, συνέχισε τη δημιουργική μαθητεία του κοντά στον Paul Wilpert ως υπότροφος πλέον του Γερμανικού Ιδρύματος Alexander von Humboldt.

Έτσι ο ίδιος ως το τέλος των σπουδών του αποκρυσταλλώνει τους στόχους της έρευνάς του. Το προσωπικό ενδιαφέρον του για τη φιλοσοφία του Αριστοτέλους, για τη βυζαντινή φιλοσοφία και για την ανίχνευση του αριστοτελισμού ως στοιχείου της συνέχειας της ελληνικής φιλοσοφίας γενικώς γίνεται πιο συγκεκριμένο υπό την επίδραση του Wilpert και του Τατάκη. Ο Wilpert είχε ασχοληθεί ως κλασσικός φιλόλογος με την ιστορία της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας, αλλά είχε ως ένα από τα ζητήματα της έρευνάς του και τη συνέχεια του αριστοτελισμού στον μεσαίωνα. Ο Τατάκης με διάφορα δημοσιεύματά του για τη χριστιανική σκέψη και κυρίως με το έργο του «Η Βυζαντινή Φιλοσοφία», το οποίο είχε αρχικώς εκδοθεί στα γαλλικά το 1949, προβάλλει όχι μόνον την αυτοτέλεια και τη σημασία της βυζαντινής φιλοσοφίας, αλλά δημιουργεί και μιά διχροφοποιητική παρέμβαση απέναντι σε παγιωμένες αντιλήψεις, που δεν δέχονταν την ύπαρξη της βυζαντινής φιλοσοφίας ή την υποβάθμιζαν σε ευκαιριακή αναζήτηση εξαρτημένη από την εκκλησιαστική γραμματεία.

Το κυριότερο όμως είναι ότι ο Αίνος Μπενάκης έχει πλέον την πεποίθηση ότι η πραγματική έρευνα της συστηματικής ιδιαιτερότητας της βυζαντινής φιλοσοφίας δεν πρόκειται να προχωρήσει, αν δεν γίνουν γνωστά στην επιστημονική κοινότητα τα ίδια τα ανέκδοτα και άγνωστα κείμενα της βυζαντινής φιλοσοφίας. Δηλαδή ανακύπτει η ανάγκη του συνδυασμού

της κλασσικής φιλολογίας και της ιστορίας της φιλοσοφίας. Η κατάσταση της έρευνας της βυζαντινής φιλοσοφίας οδήγησε τον Λίνο Μπενάκη στη διαμόρφωση ενός εξειδικευμένου ερευνητικού προγράμματος μακράς πνοής, το οποίο περιλαμβάνει αφενός την αποκατάσταση της βυζαντινής φιλοσοφίας ως πραγματικότητας κειμένων (και συνεπώς την κριτική έκδοση ή και την επανέκδοση κειμένων) και αφετέρου τη διακρίβωση της συστηματικής ιδιαιτερότητας της βυζαντινής φιλοσοφίας.

Ήδη τα πρώτα δημοσιεύματά του Λίνου Μπενάκη καθιστούν φανερή την κατεύθυνση της έρευνάς του. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η διδακτορική διατριβή του με τον τίτλο *Studien zu den Aristoteles-Kommentaren des Michael Psellos* (1962: ΚΔ/Β,2)¹, η οποία αναφέρεται στα ανέκδοτα σχόλια του Μιχαήλ Ψελλού για τη Φυσική του Αριστοτέλους. Στις αρχές του ίδιου επιστημονικού προγράμματος είναι προσανατολισμένες και οι έρευνες του Λίνου Μπενάκη, οι οποίες δημοσιεύονται από το 1970 έως το 1983, όταν ο ίδιος εργάζεται στο Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας της Ακαδημίας Αθηνών και έχει την ευθύνη για την έκδοση των τόμων 1-12 της Επιστημονικής Επετηρίδας «Φιλοσοφία». Σε αυτήν την Επετηρίδα του αναφερθέντος Κέντρου ο Λίνος Μπενάκης δημοσιεύει τις εκτενείς και πολύτιμες μελέτες *Η σπουδή της Βυζαντινής Φιλοσοφίας. Κριτική επισκόπηση 1949-1971* (1971: ΚΔ/Β, 5), *Η γένεση της λογικής ψυχής στον Αριστοτέλη και στην χριστιανική σκέψη. Με αφορμή ένα νέο κείμενο του Αρέθα* (1972: ΚΔ/Β, 6), *Νικηφόρου Χούμνου, Περί της ύλης και των ιδεών. Εισαγωγή, κριτική έκδοση και νεοελληνική μετάφραση* (1973: ΚΔ/Β, 7), *Πλήθωνος, Προς ηρωτημένα άττα απόκρισις. Πρώτη κριτική έκδοση με νεοελληνική μετάφραση και εισαγωγή* (1974: ΚΔ/Β, 8), *Μιχαήλ Ψελλού, Περί των ιδεών, άς ο Πλάτων λέγει. Εισαγωγή, κριτική έκδοση και νεοελληνική μετάφραση* (1976: ΚΔ/Β, 11). *Το πρόβλημα των γενικών εννοιών και ο Εννοιολογικός Ρεαλισμός των Βυζαντινών* (1979: ΚΔ/Β, 14), *Χρόνος και αιώνας. Αντιπαράθεση ελληνικής και χριστιανικής διδασκαλίας στο ανέκδοτο έργο του Μιχαήλ Ψελλού* (1980: ΚΔ/Β, 16), που περιέχει και πρώτη έκδοση τριών κειμένων του Ψελλού από τον σπουδαίο κώδικα Parisinus graecus 1182.

Πρέπει όμως να υπογραμμιστεί και η αποφασιστική συμβολή του Λίνου Μπενάκη στη διαμόρφωση και στην έκδοση της επετηρίδας «Φιλοσο-

1. Για τα πλήρη στοιχεία των δημοσιευμάτων βλ. τον *Κατάλογο Δημοσιευμάτων Λίνου Μπενάκη*, στη συνέχεια σ. 221. Αυτός ο Κατάλογος συντομογραφείται ως ΚΔ, τα γράμματα Α-Ε παραπέμπουν στις ενότητες και ο αραβικός αριθμός δηλώνει τον αντίστοιχο αριθμό του δημοσιεύματος στον ίδιο Κατάλογο. Σύγκρ. και το άρθρο *Λίνος Γ. Μπενάκης στο: Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό*, τόμος 6. Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1988 σ. 372-373.

φία», καθόσον αυτή η Επετηρίδα δεν απευθύνεται μόνον στην ελληνική και στη διεθνή φιλοσοφική κοινότητα, αλλά έχει ιδιαίτερη σημασία τόσο για την ανάπτυξη και τη δημοσιότητα της φιλοσοφίας όσο και για την αποκρυστάλλωση αυστηρών κριτηρίων επιστημονικής έρευνας στη χώρα μας. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι ο πρώτος τόμος της επετηρίδας «Φιλοσοφία» παρέχει την εικόνα της συνάντησης μεταξύ της γενιάς του '30 και της γενιάς του '60, δηλαδή της συνάντησης και συνάμα της παράδοσης της σκυτάλης της νεοελληνικής φιλοσοφίας στην επόμενη γενιά. Τρία από τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής ανήκαν στη γενιά του '30 και δεν ζουν πλέον σήμερα. Είναι ο Ίωάννης Θεοδωρακόπουλος, ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος και ο Κωνσταντίνος Τσάτσος, οι οποίοι πολύ παλαιότερα, δηλαδή το 1929, ήσαν μέλη της επιτροπής που ίδρυσε και κατόπιν εξέδωσε έως το 1940 το «Αρχαίον Φιλοσοφίας και Θεωρίας των Επιστημών». Στη γενιά του '60 ανήκουν τα περισσότερα από τα πρόσωπα που δημοσίευσαν μελέτες τους στον πρώτο τόμο της Επετηρίδας «Φιλοσοφία» και που σήμερα εξακολουθούν να εργάζονται στα πανεπιστήμια ή στα ερευνητικά ιδρύματα της χώρας. Συμβολικό της συνέχειας της νεοελληνικής φιλοσοφίας είναι και το γεγονός ότι ο Λίνος Μπενάκης, σημαντικός εκπρόσωπος της γενιάς του '60, έχει συντάξει και έχει δημοσιεύσει στον πρώτο τόμο της Επετηρίδας «Φιλοσοφία» και το ευρετήριο ύλης των 11 τόμων του «Αρχαίου Φιλοσοφίας και Θεωρίας των Επιστημών»¹.

Αλλά κατά τη δεκαετία του 1970 δημοσιεύονται και άλλες μελέτες του Λίνου Μπενάκη όχι μόνον για τη βυζαντινή αλλά και για την αρχαία ελληνική και για τη μεταβυζαντινή ελληνική φιλοσοφία. Ενδεικτικώς αναφέρω τα εξής: Για τη βυζαντινή φιλοσοφία: α) *Από την ιστορία της χριστιανικής έννοιας του Θεού: Η προβληματική του Φωτίου († 893), του θεμελιωτή του πρώτου Βυζαντινού ανθρωπισμού* (στα γερμανικά, 1977: ΚΔ/Β, 12), β) *Βυζαντινή Φιλοσοφία. Βιβλιογραφία 1949-1976*, η οποία έχει δημοσιευτεί στην ελληνική μετάφραση του έργου του Β. Ν. Τατάκη, *Η Βυζαντινή Φιλοσοφία* 1977. Μάλιστα ο Λίνος Μπενάκης εκτός από τη βιβλιογραφική ενημέρωση είχε και την εποπτεία της μετάφρασης και της έκδοσης αυτού του έργου (1977: ΚΔ/Β, 13 και ΚΔ/Δ, 5)². Για τη μεταβυζαντινή ελληνική φιλοσοφία: α) *Από την ιστορία του Μεταβυζαντινού Αριστοτελισμού στον ελληνικό χώρο. Αμφισβήτηση και υπεράσπιση του*

1. *Αρχαίον Φιλοσοφίας και Θεωρίας των Επιστημών. Αναλυτικά Ευρετήρια Α'-ΙΑ' (1929-1940)*, στη *Φιλοσοφία* 1 (1971) σ. 467-485. Στο τέλος υπάρχει η ένδειξη: «Σύνταξη-Επιμέλεια Α.Γ.Μ.».

2. Βλ. και τη σχετική βιβλιοκρισία: Γ. Αποστολοπούλου, *Στοιχεία της ιστορικής εμπειρίας*, στην εφημερίδα *Η Καθημερινή*, Πέμπτη 2 Μαρτίου 1978, σ. 7 (= Φιλολογική Καθημερινή).

φιλοσόφον στον 18ο αιώνα. Νικόλαος Ζερζούλης-Δωρόθεος Λέσβιος (1977: ΚΔ/Γ, 5), β) *Ανέκδοτο κείμενο του Νικολάου Ζερζούλη (1706-1773). Μιά πρώιμη σύγκρουση με τον Δωρόθεο Λέσβιο σε θέματα θεολογίας, φιλοσοφίας και επιστήμης* (1978: ΚΔ/Β, 6). Για την αρχαία ελληνική φιλοσοφία: α) *Η ελληνική φιλοσοφία μετά τον Αριστοτέλη (έως τους Νεώτερους Κυνικούς)* (1974: ΚΔ/Α, 2), β) *Η ελληνική φιλοσοφία των πρώτων χριστιανικών αιώνων* (1977: ΚΔ/Α, 3). Και πάλι πρέπει να επισημάνω ότι πρόκειται μόνον για ενδεικτική αναφορά τίτλων, καθόσον οι μελέτες είναι περισσότερες.

Κατά τις αρχές της δεκαετίας του 1980 τα αιτήματα και οι προσπάθειες του Λίνου Μπενάκη για την έρευνα και τη μελέτη της βυζαντινής φιλοσοφίας κερδίζουν ευρύτερη επιστημονική αναγνώριση. Ο Λίνος Μπενάκης εκλέγεται μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της «Διεθνούς Εταιρείας για τη Σπουδή της Μεσαιωνικής Φιλοσοφίας» για δέκα χρόνια (1982-1992) και ορίζεται Πρόεδρος της «Επιτροπής Βυζαντινής Φιλοσοφίας» της ίδιας Εταιρείας. Ο ίδιος από το 1983 ως Επιστημονικός Συνεργάτης της Ακαδημίας Αθηνών είναι υπεύθυνος για τη «Φιλοσοφική Βιβλιοθήκη του Κληροδοτήματος Έλλης Λαμπρίδη» και αναλαμβάνει την επιστημονική διεύθυνση και ευθύνη της Σειράς των κριτικών εκδόσεων των *Βυζαντινών Φιλοσόφων* (19 κ.ε., ΚΔ/Ε, 1-7) και των *Βυζαντινών Σχολίων εις τον Αριστοτέλη* (19 κ.ε., ΚΔ/Ε, 8) που από το 1984 και από το 1994 αντιστοίχως εκδίδει η Ακαδημία Αθηνών υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ενώσεως Ακαδημιών. Με τη συμμετοχή αναγνωρισμένων ερευνητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό έχουν εκδοθεί έως σήμερα επτά τόμοι της σειράς των *Βυζαντινών Φιλοσόφων* και ένας τόμος της σειράς των *Βυζαντινών Σχολίων εις τον Αριστοτέλη*, ενώ προετοιμάζονται και οι τέσσερες επόμενοι τόμοι.

Και οι δύο αυτές σειρές, οι οποίες περιλαμβάνουν κριτικές εκδόσεις φιλοσοφικών κειμένων με εκτενείς εισαγωγές, με μεταφράσεις σε ευρωπαϊκές γλώσσες και με ερμηνευτικά και φιλοσοφικά σχόλια, σηματοδοτούν την ιδιομορφία της έρευνας, η οποία συνδυάζει τη λογική της φιλολογικής έρευνας με την ιστορική θεώρηση των φιλοσοφικών προβλημάτων. Έτσι η βυζαντινή φιλοσοφία αποκαθίσταται βαθμιαίως ως πραγματικότητα κειμένων και ως ιδιότυπος συστηματικός στοχασμός, ο οποίος έχει διαμορφωθεί υπό το πρίσμα συγκεκριμένης οντολογικής και ιστορικής εμπειρίας.

Κατά τη δεκαετία του 1980 ο Λίνος Μπενάκης δημοσιεύει σημαντικές μελέτες κυρίως για τη βυζαντινή φιλοσοφία αλλά και για την αρχαία ελληνική και για τη μεταβυζαντινή φιλοσοφία και για ορισμένα εξάμηνα διδάσκει τη βυζαντινή φιλοσοφία. Κατά το 1984 διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Πρίνστον των ΗΠΑ, ενώ το 1987-88 ήταν Επισκέπτης Καθηγητής

για την Βυζαντινή Φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (Ρέθυμνο). Από τις μελέτες αναφέρω ενδεικτικώς τα εξής: Για τη βυζαντινή φιλοσοφία: α) *Η Φιλοσοφία στο Βυζάντιο από το 1078 έως το 1453* (1980: ΚΔ/Β, 15), β) *Αγνοήθηκε στο Βυζάντιο η πολιτική φιλοσοφία του Αριστοτέλους;* (1982: ΚΔ/Β, 17), γ) *Η θέση του ανθρώπου στον κόσμο κατά τη Βυζαντινή φιλοσοφία* (στα γερμανικά, 1986: ΚΔ/Β, 22), δ) *Ο Αριστοτέλης στο Βυζάντιο και στην Τουρκοκρατία*, (1986: ΚΔ/Β, 24), ε) *Σχόλια και σχολιαστές των λογικών έργων του Αριστοτέλους στο Βυζάντιο* (στα αγγλικά, 1988: ΚΔ/Β, 28), ζ) *Νέα στοιχεία για την παράδοση του Πρόκλου στο Βυζάντιο* (στα γερμανικά, 1987: ΚΔ/Β, 26). Για τη μεταβυζαντινή ελληνική φιλοσοφία: α) *Ανδρέας Μανρομμάτης (1822-1855), Καθηγητής της Υψηλότερας Μαθηματικής της Ιονίου Ακαδημίας, δεινός φιλόλογος και πνευματικός αγωνιστής* (1984: ΚΔ/Γ, 9), β) *Η χειρόγραφη παράδοση των Σχολίων στο Περί Ψυχής του Αριστοτέλη των Νικολάου Κούρσουλα και Γεράσιμου Βλάχου. Από αφορμή την ανεύρεση του Κώδικος άλλοτε Καλλιπόλεως 23 του Βησσαρίωνος Μακρή* (1986: ΚΔ/Γ, 11). Για την αρχαία ελληνική φιλοσοφία: α) *Ο «Ανώνυμος Ιαμβλίκου» (5ος π.Χ. αι.) για την τυραννίδα* (1980: ΚΔ/Α, 4), β) *Οι σπουδές Δημοκρίτου σήμερα* (1984: ΚΔ/Α, 6). Και πάλι υπογραμμίζω ότι πρόκειται για ενδεικτική αναφορά τίτλων, καθόσον οι μελέτες είναι περισσότερες και έχουν δημοσιευτεί σε ειδικούς φιλοσοφικούς τόμους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Έστω και με πολλή συντομία πρέπει να αναφερθεί ότι ο Λίνος Μπενάκης έχει προσφέρει πολλά για την ανάδειξη της φιλοσοφίας σε ουσιαστική συνιστώσα του δημόσιου βίου της χώρας μας. Ο ίδιος είναι στέλεχος ή μέλος πολλών επιστημονικών εταιρειών και έχει εργαστεί με ιδιαίτερη επιτυχία ως Πρόεδρος οργανωτικών επιτροπών Φιλοσοφικών Συνεδρίων και ως επιμελητής έκδοσης φιλοσοφικών έργων, Πρακτικών συνεδρίων και συλλογικών τόμων. Έχει διατελέσει Γενικός Γραμματέας της «Ελληνικής Φιλοσοφικής Εταιρείας» (1979-81), Γενικός Γραμματέας του «Διεθνούς Δημοκριτείου Ιδρύματος» (1985-95), ενώ σήμερα μεταξύ άλλων είναι μέλος του Δ.Σ. της «Ελληνικής Ανθρωπιστικής Εταιρείας» και της «Ελληνικής Εταιρείας Αισθητικής».

Η δεκαετία του 1990 είναι για τον Λίνο Μπενάκη επίσης μία εποχή έντονης επιστημονικής δραστηριότητας. Κατά την περίοδο 1990-1994 ήταν Αντιπρόεδρος του Ιονίου Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα. Το έτος 1995 ιδρύει την «Ομάδα Εργασίας για την Σπουδή της Βυζαντινής Φιλοσοφίας στην Ελλάδα» και αναλαμβάνει την διεύθυνσή της. Ο ίδιος διοργανώνει το Διεθνές Συμπόσιο της «Διεθνούς Εταιρείας για τη Σπουδή της Μεσαιωνικής Φιλοσοφίας», το οποίο έχει ως θέμα «Ο Νεοπλατωνισμός και η μεσαιωνική φιλοσοφία» και γίνεται με μεγάλη επιτυχία τον Οκτώβριο του 1995

στην Κέρκυρα. Το ερευνητικό έργο συνεχίζεται με τον ίδιο ρυθμό. Δημοσιεύονται διεξοδικές μελέτες του ή ανακοινώσεις του σε ειδικά συνέδρια, ενώ άλλες είναι υπό δημοσίευση. Και πάλι θα περιοριστώ στην ενδεικτική αναφορά ορισμένων τίτλων: α) *Η θεωρητική και πρακτική αυτονομία της φιλοσοφίας ως επιστήμης στο Βυζάντιο* (στα γερμανικά, 1990 και στα ελληνικά 1991:ΚΔ/Β, 33), β) *Σχόλια και σχολιαστές των έργων του Αριστοτέλους (εκτός των λογικών έργων) στο Βυζάντιο* (στα αγγλικά, 1991: ΚΔ/Δ, 29), γ) *Μακεδονία - Η φιλοσοφία στη Βυζαντινή περίοδο* (1993: ΚΔ/Β, 38), δ) *Η πατερική κληρονομιά και η Βυζαντινή φιλοσοφία* (στα γαλλικά, 1995: ΚΔ/Β, 39), ε) *Ένα ανέκδοτο ελληνοαραβικό λεξιλόγιο Αριστοτελικής λογικής ορολογίας του Βησσαρίωνος Μακρή* (1994: ΚΔ/Γ, 15), στ) *Νικόλαος Ζεζζούλης, μεταφραστής των μαθηματικών έργων του Christian Wolff* (1995: ΚΔ / Γ, 20). Επιπλέον κατά το 1994 ολοκληρώθηκε η έκδοση της ελληνικής μετάφρασης του τρίτου έργου του H. Hunger, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, του οποίου την εποπτεία είχε ο Αίνος Μπενάκης, ενώ ο ίδιος μετέφρασε το σπουδαίο κεφάλαιο «Φιλοσοφία» (1994: ΚΔ/Δ, 14).

Χωρίς αμφιβολία το έργο του Αίνου Μπενάκη είναι πολυσχιδές, πλούσιο σε συγκομιδή, ανοιχτό σε προοπτικές και σε νέους στόχους. Η έρευνά του για τη βυζαντινή φιλοσοφία έχει ευρεία και θετική απήχηση στην ελληνική και στη διεθνή επιστημονική κοινότητα και έχει συμβάλει αποφασιστικά, ώστε η βυζαντινή φιλοσοφία, να αναγνωρίζεται ως ισότιμος κρίκος της ευρωπαϊκής φιλοσοφίας, ως αυτοτελής περιοχή συστηματικής ιστοριοφιλοσοφικής έρευνας και ως αναπόσπαστο στοιχείο της πνευματικής συνέχειας του ελληνισμού.

Εφέτος συμπληρώνονται τριανταπέντε χρόνια από τότε που ο Αίνος Μπενάκης ανακηρύχθηκε αριστούχος διδάκτωρ φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου της Κολωνίας. Με πολλή χαρά υποδεχόμαστε σήμερα τον Αίνο Μπενάκη ως επίτιμο διδάκτορα φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου μας και εκφράζουμε την εξαιρετική εκτίμησή μας και τις ευχαριστίες μας για την επιστημονική και φιλοσοφική προσφορά του, για τη συμβολή του στην έρευνα και στη διδασκαλία της ενιαίας ιστορίας της ελληνικής φιλοσοφίας και για την πολλαπλή υποστήριξη της συγκρότησης των νέων επιστημόνων. Βεβαίως, τα μέλη και των τριών Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής υποδέχονται με ιδιαίτερη χαρά τον φίλο και ομότεχνο Αίνο Μπενάκη, με τον οποίο άλλωστε έχουν συχνά συνεργαστεί για κοινούς ερευνητικούς και εκπαιδευτικούς στόχους.